ПАЛЬОНКО О.С., студент
ГЛАДІЙ І.О., канд. екон. наук, доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

ТОЧКА БЕЗЗБИТКОВОСТІ ЗА УМОВ БАГАТОСОРТНОГО ВИРОБНИЦТВА

Першочерговим завданням для будь-якого підприємства є можливість впливу на його фінансове становище у майбутньому, звертаючи увагу на передбачувані витрати та структуру ринку на ті види товарів, що виробляються та реалізуються даним підприємством. Перш за все працівників відділу збуту буде цікавити яким має бути обсяг виробництва та реалізації певних видів товарів в процесі досягнення беззбитковості виробництва. Процес обрахунку цих показників зумовлює визначення такого показника як «точка беззбитковості», тобто величини обсягів виробництва, при якій витрати, понесені в результаті діяльності дорівнюють виручці від реалізації і при цьому немає як ні прибутку, так ні збитку в [2, с. 7]. Це і зумовило актуальність даного дослідження.

Аналіз беззбиткового виробництва досліджено багатьма економістами такими як В.Г. Андрійчуком, В.К. Збаразьким, Н.Ю. Івановою, М.Я. Коробовою, В.І. Мациборою, О.О. Орловим, Є.Г. Рясних лише в аспекті класичного однотипного виробництва. Проте питання багатосортного виробництва і досі залишається відкритим, так як не досягнуто загального консенсусу щодо загальноприйнятого стандарту визначення точки беззбитковості на підприємствах, що виготовляють продукцію різного сорту. Даний аналіз беззбитковості є частиною аналізу «витрати – обсяг діяльності – прибуток».

Метою дослідження є аналіз методики розрахунку точки беззбитковості за умов багатосортного виробництва.

У літературі знаходження рівня беззбитковості виробництва досить детально визначено на основі різноманітних методів, якщо це підприємство виробляє лише один вид продукції. Виходячи з того, що існує чимало підприємств, які займаються збільшенням асортименту своєї продукції, це вже несе за собою певні труднощі щодо визначення точки беззбитковості. Вони полягають в тому, що при багатосортному виробництві постійні витрати будуть змінюватись по мірі коливань обсягів виробництва одного з видів продукції, в результаті чого це буде призводити до перерозподілу всієї суми постійних витрат відповідно до структури виробництва, що в свою чергу буде змінювати суму постійних витрат, віднесених раніше на той чи інший вид продукції в [3].

Обсяги беззбитковості при багатосортному виробництві розраховуються як складові частини беззбитковості з урахуванням видів продукції, що виготовляється.

Точка беззбитковості може визначатися наступними методами:

1) метод рівняння;
2) метод маржинального доходу;
3) графічний метод в [1, с.16].

Для підприємства, що займається виготовленням та реалізацією багатосортного виробництва більш характерним є метод маржинального доходу. Він базується, зокрема, на основі методу рівнянь, проте передбачається визначення коефіцієнта маржинального доходу. Показники маржинального доходу є основою аналізу взаємозв'язку «витрати–обсяг–прибуток» (CVP – аналізу, від англійського «Cost–Volume–Profit»). Метою такого аналізу є визначення: обсягу продажів, який забезпечує беззбитковість діяльності (критичного обсягу, точки беззбитковості, «мертвої» точки – інші назви цього показника); величини прибутку за певного обсягу продажів; впливу змін суми витрат, обсягу реалізації та ціни на суму прибутку; оптимальної структури витрат і т. ін. Розглянемо сутність даного методу. Так, загальному вигляді маржинальний дохід розраховується як:

Маржинальний дохід (МС) = Постійні витрати (FC) + Прибуток (EBIT)

У точці беззбитковості він матиме такий вигляд:

Маржинальний дохід (МС) = Постійні витрати (FC)

Далі розраховується точка беззбитковості:

Точка беззбитковості = Постійні витрати (FC) / Коефіцієнт маржинального доходу

У свою чергу коефіцієнт маржинального доходу визначається як співвідношення маржинального доходу і доходу від реалізації (V) в [2, с. 9].

Слід також зауважити, що разом зі змінами структури виробництва даний коефіцієнт маржинального доходу, а також величина точки беззбитковості може змінюватися, тому необхідно визначати їх для кожного окремого випадку.

Отже, дослідивши загальну методику розрахунку точки беззбитковості для багатосортного виробництва можна дійти висновку про те, що для підприємства, яке зацікавлене у своїй продуктивній діяльності завжди необхідним є аналіз рівня беззбитковості. Адже заради свого головного завдання, отримання прибутку та його збільшення, а також підвищення рівня виробництва просто необхідно використовувати даний аналіз, щоб в подальшому приймати важливі управлінські рішення.

Список літератури: **1)***МоссаковськийВ.* Про розрахунок точки беззбитковості / В.Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 9. – С. 15 – 19. **2)***ОрловО.О.* Методика маржинального аналізу прибутку і беззбитковості виробництва / О.О.Орлов, Є.Г.Рясних // Вісник Хмельницького національного університету. – 2015. – № 4. – Т. 2. – С. 7–10. **3)***ШабінськийО.В.* Беззбитковість виробництва – запорука економічної безпеки України / О.В.Шабінський, С.А.Шабінська. – [Електронний ресурс]: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vkhnau_ ekon/2011_12/pdf/23.pdf.